

"Yeni YÖK", de i en vizyonuyla 38 yılı geride bıraktı

"Yeni YÖK", de i en vizyonuyla 38 yılı geride bıraktı

Bir dönem "12 Eylül'ün mirası" algısı ve üniversiteler üzerindeki yetki ve denetimi nedeniyle ele tirlen Yüksekö retim Kurulu (YÖK), 38 yılı geride bırakırken de i en misyon ve vizyonu "yüksekö retimde ihtisasla ma", "doktora bursları", "hedef odaklı uluslararasıla ma", "üniversite-sanayi...

Bir dönem "12 Eylül'ün mirası" algısı ve üniversiteler üzerindeki yetki ve denetimi nedeniyle ele tirlen Yüksekö retim Kurulu (YÖK), 38 yılı geride bırakırken de i en misyon ve vizyonu "yüksekö retimde ihtisasla ma", "doktora bursları", "hedef odaklı uluslararasıla ma", "üniversite-sanayi i birli i" ve "dijitalle me" gibi birçok alanda kaliteyi önceleyen çalı malarına "Yeni YÖK" mottosuyla devam ediyor.

YÖK, 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrası Milli Güvenlik Konseyi tarafından hazırlanarak 6 Kasım 1981'de yayımlanan 2547 sayılı Yüksekö retim Kanunu ile kuruldu.

Türkiye'deki tüm yüksekö retim kurumlarını çatısı altında toplayan YÖK, bugün itibarıyla 8 milyona yakın ö renci, 168 bini a kın ö retim elemanı, 129'u devlet, 73'ü vakıf üniversitesi ve 5'i vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere 207 yüksekö retim kurumu ile oldukça geni bir kesim için çalı malar ve koordinasyon görevi yürütüyor.

YÖK'e bugüne kadar sırasıyla Prof. Dr. hsan Do ramacı, Prof. Dr. Mehmet Sa lam, Prof. Dr. Kemal Gürüz, Prof. Dr. Erdo an Teziç, Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan ile Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya ba kanlık etti.

Yüksekö retim Kuruluna, 6 Kasım 2014'te vekaleten, 11 Kasım'da ise asaleten atanan Prof. Dr. Yekta Saraç ba kanlık yapıyor. Saraç, göreve geldi i günden itibaren "Yeni YÖK" felsefesiyle "eski YÖK imajını" geride bırakmak için birçok yapısal de i ikli e imza attı.

Saraç, bir grup gazeteciyle bir araya geldi i dünkü toplantıda, sorular üzerine, 38. kurulu yıl dönümü dolayısıyla "Yeni YÖK"ün çalı malarına ili kin de erlendirme yaptı.

"YÖK, '12 Eylül'ün mirası' ifadelerini algı itibarıyla ta ıyor. Ama bu durum algının ötesine giden bir durum de il." de erlendirmesini yapan Saraç, öyle konu tu:

"Geldi imiz noktada, yüksekö retimde politikalar belirleyen, politikaları uygulamaya koyan, yeni projeler ortaya koyan yeni ve yenilikçi giri imleriyle öne çıkardı imız YÖK var. Bu yeni YÖK, sistemi ba ariya endeksli kurguluyor. Sistemi, üniversite bazında ba ariya göre sıralıyoruz, ö rencileri ba ariya göre önceleyerek burs programları ile destekliyoruz. 'Akademisyenlerin ba arısını gördük' diyoruz ve akademik te vikler veriyoruz. Yurt dı ına ö renci gönderen ve yurt dı ından ö renci alan bir YÖK var. YÖK'e 'yeni YÖK' dememizin sebebi, YÖK'ün yeni projelerinden ve rutin yaptı ı leri yeni bir üslupla kurgulamasından ileri geliyor."

YÖK'te ba kanlık görevine gelmesiyle birlikte pek çok yetki devri gerçekte tirildi ine i aret eden Saraç, unları kaydetti:

"YÖK yetkilerini üniversitelere, Yüksekö retim Kalite Kuruluna, kontenjanlar için kurulan kurullara devrediyor. Böylece yeni YÖK'ü yüksekö retim politikaları yapan ve uygulayan bir kurum haline getirmeye çalı ıyoruz. 12 Eylül ile kurulan YÖK'ün hedefi ayrı bir bahis ama bizim öncelikli hedefimiz, yüksekö retim sisteminin dinamik ve kalite odaklı olması, kendi kendini denetleyebilir bir hale ula ması. Bunun için de sistemi effaflık anlayı ıyla tedrici bir ekilde ama daimi tekamül esaslı olarak iyile tirdi imizi dü ünüyoruz. Bu nedenle YÖK'le ilgili '12 Eylül'ün mirası' algısı son yıllarda giderek da ılmaya ba ladı. 'YÖK niye üniversitelere müdahale ediyor' döneminden 'YÖK, üniversitelere u konularda niye müdahale etmiyor' dönemine geçildi ini görüyoruz. Bu bakı açısı, pek çok eyin de i ti ini, YÖK'ün artık yeni bir YÖK oldu unu da gösteriyor. Yüksekö retim kurumlarımızın tabii ki yönlendirmelere ihtiyacı var, bunu ayırıyoruz ama üniversitelere sürekli müdahalelerle sistemin yürütülemeyece ini dü ünüyoruz. Bunun için YÖK olarak, üniversitelere sürekli müdahale yerine yetki devirleriyle süreci yönetmeye çalı ıyoruz."

"Yüksekö retim Kalite Kurulu" kuruldu

Saraç'ın göreve gelmesiyle "yeni YÖK", ilk olarak bazı yetkilerinin üniversitelere devredilmesiyle dikkatleri üzerine çekerken, bu dönemde yüksekö retimde daha önce cesaret edilemeyen yapısal de i iklikler hayata geçirildi. Bunların en önemlileri arasında YÖK'ten tamamen ba ımsız bir Yüksekö retim Kalite Kurulunun kurulması yer alıyor.

Türkiye'de ba ımsız bir Kalite Kurulunun bulunmaması, onlarca yıldan beri tartı ılıyor ve bu durum Avrupa yüksekö retim alanında Türkiye için büyük ele tiri konusu olu turuyordu.

2015 yılında YÖK'ten ayrı, mali ve idari açıdan ba ımsız olarak kurulan Yüksekö retim Kalite Kurulunca, üniversitelerin dı de erlendirmesi yapılıyor. YÖK ayrıca bazı yetkilerini de üniversitelere ve kontenjan planlamaları için geni katılımlı yeni kurullara devretti.

Yüksekö retimde ihtisasla ma iki koldan yürüyor

Yeni YÖK'ün ba lattı ı Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklıla ması ve Ara tırma Odaklı htisasla ma Projesi ile de yenilikler hayata geçirildi. Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler ve Ara tırma Üniversiteleri olmak üzere iki koldan yürütülen proje kapsamında, ara tırma üniversitelerinin performans sonuçları " effaflık" gere i kamuoyu ile ilk kez payla ıldı. Buna göre, performansı en yüksek 5 üniversite ODTÜ, Bo aziçi Üniversitesi, zmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, stanbul Teknik Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi eklinde sıralandı.

Vakıf üniversitelerindeki kaliteyi artırmaya dönük de bir dizi faaliyet yürüten YÖK, bu üniversitelere Ar-Ge bütçesi ayırma ve ö retim üyesi yeti tirme zorunlulu u getirdi. YÖK, ayrıca üniversitelere yönelik hazırlanan karneleri ilk kez açıkladı.

Türkiye'nin ihtiyaç duydu u alanlarda 4 binin üzerinde doktora yeti iyor

Yüksekö retim Kurulunca, ilk kez ba latılan ba ariya endeksli burs programlarına büyük önem veriliyor. Bunlardan en dikkati çeken yeni YÖK'ün "Gelecek 10 yıl için güçlü nesiller yeti tirme" sloganı ile ba lattı ı 100 öncelikli alanda, her ça rıda 2 bin ki iye doktora bursu verilen "YÖK 100/2000 Doktora Burs Programı" oldu.

YÖK'ün özel önem verdi i bu programdaki ö renci sayısı, bu yıl itibarıyla 4 bin 250'nin üzerine çıktı. Ayrıca, Yurtdı ı Doktora Ara tırma Bursu (YÖK-YUDAB) da, hayata geçirilen önemli burs projeleri arasındaki yerini aldı.

Temel Bilimler Programları Üstün Ba arı Sınıflarında (YÖK-TEBIP) özel müfredat ve hocalar tarafından e itim gören, ülke için özel bilim insanları yeti tirilirken, YÖK ba arı bursları ile de ö renciler destekleniyor. Bu kapsamda, yurt dı ında Türkoloji bölümlerindeki ba arılı ö rencilere burs, yabancı ö rencilere lisans, yüksek lisans ve doktora bursu, yabancı dil e itimi bursu, ara tırma yapacak lisansüstü ö renciler için burs ve bazı lisans bölümlerinin tercih edilmesini te vik etmek amaçlı burs uygulamaları da dikkati çeken projeler oldu.

YÖK, ayrıca Türkiye'de ve hatta dünyada daha önce uygulanmamış olan bir yabancı öğrenci burs programı kurguladı. Bu kapsamda, Türkiye'de öğrenci bursu alan öğrenciler, ülkelerine döndükten sonra kendi ülkelerindeki devlet kurumlarında 5 yıl boyunca hizmet verecek.

Uluslararası öğrenci sayısında rekor arttı

YÖK'ün uluslararası öğrenci alanında hedef odaklı yaptığı planlamalar da meyvesini vermeye başladı. İlk defa "Yükseköğretimde Uluslararası Öğrenci Strateji Belgesi"nin de hazırlanmasıyla geçen yıl uluslararası öğrenci sayısı 172 bine ulaştı. Bu sayının büyük bir sıçrama olduğu kaydedildi.

Üniversite-sanayi işbirliğinde "sessiz devrim"

Üniversite-sanayi işbirliğine yönelik "sessiz devrim" tabiriyle düzenlemeler de hayata geçirildi. Buna göre, meslek yükseköğretim kurumlarının organize sanayi bölgelerinde açılması ve işyeri odaklı eğitimlerin teşvik edilmesi uygulamaları başlatıldı. Bilimsel araştırmaya projelerinde lisansüstü öğrenciler bursiyer olarak desteklenirken, üniversitelerde sermaye şirketi statüsünde Teknoloji Transfer Ofislerinin kurulmasına destek verildi. YÖK-Aselsan Doktora Programları da (Aselsan akademi) başlatıldı.

YÖK'ün yürüttüğü yükseköğretimde yenilikçi girişimler, projeler ve düzenlemeler de sürüyor. Doktora Sonrası Araştırmacı İstihdamı (Post-doc), ücretli araştırmacı izni, emekli öğrenci üyelerinin sözleşmeli olarak istihdam edilmesi, denklik ve tanımda yeni gelişmeler, yükseköğretimde engelsiz eğitim ve erişim çabaları, ilk kez verilen YÖK Üstün Başarı Ödülleri, Yükseköğretim Erişim Programları Danışmanlık Kurulu ve Meslek Yükseköğretim Koordinasyon Kurulunun kurulması, Ortadoğu'da Akademik Mirası Koruma Projesi gibi başlıklarda politikalar da halen sürüyor.

Üniversitelerde dijital dönüşüm başladı

Son dönemde yükseköğretim alanında dijital ortamda yenilikçi düzenlemeler de hayata geçirildi. YÖK'te dijital sistem ve veri paylaşımı üzerine de çalışmalar yürütüldü. Online denklik başvurusu, YÖK Atlas, YÖK Akademik, Ulusal Tez Merkezi, üniversitelere e-Kayıt, YÖK Kariyer, YÖK mobil uygulamaları gibi e-Devlet üzerinden kolayca yürütülen hizmetler sunulmaya başlandı.

"Dijitalleşen YÖK" mottosuyla Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesini yükseköğretim tarihinde ilk kez bu yıl hayata geçiren YÖK, bu alanda öğrenci üyelerine ve öğrencilere yönelik eğitimlere hız verdi.

Yabancı dergilerin yolu kapandı

"Yabancı" tabir edilen paralı yayın yapan dergilerdeki makalelerin akademik yükseltmede kullanılamayacağı yönündeki ÜAK kararının arkasında da YÖK yer aldı. Türkiye, bu kararıyla dünyada da bu tür dergilere geçit vermeyen öncülükler arasında bulunuyor.

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç'ın önerisiyle alınan bu karar, üniversitelerde öğrenci üyeleri tarafından yayınlanan makalelerin niteliklerinin yükseltilmesi için önemli bir adım oldu.

Son olarak üniversitelerde "Genç Ofisler" in kurulması ve üniversite programlarındaki isim kargaşasına ve bu nedenle yaşanan mağduriyetlere son verecek düzenleme ile dikkati çeken YÖK, geleceğin meslekleri alanındaki geniş kapsamlı programları da 2020'de kademeli olarak hayata geçirmeye hazırlanıyor.

Kaynak: AA

Tags: